

KRONIKK

Økte krav og forventninger kan dytte frivilligheten over smertegrensen.

Barn trenger proffe trenere

Trenere som kan møte oppvekstreformens krav til inkludering og ivaretagelse av alle barn og unge er gull verdt for kommunene, men også en viktig støtte for de frivillige, skriver artikkelforfatterne.

Illustrasjonsfoto: Gorm Kallestad/NTB

IDRETT

SOLFRID BRATLAND-SANDA

Professor idrettsvitenskap USN og håndballtrener
J7 IL Skarphedin

TOMMY THOMPSON

Doktorgradsstipendiat VID og tidl. pølseselger
Stokke IL

JO GRØNLUND

Faggruppel leder idrett USN og fotballtrener
J9 Snøgg Fotball

Har du noen gang meldt deg som frivillig i idretten? Enten fordi du elsker fotball og vil at datteren din skal ha et tilbud, har kunnskap som turngruppa kan ha nytte av, eller kun fordi det var «din» tur det året?

Da har du kanskje opplevd at rollen som trener eller kioskansvarlig også gjorde deg til atferdspedagog, integreringsansvarlig og hobbypsykolog, noe som overhodet ikke var det du hadde sett for deg da du (u)frivillig meldte deg til tjeneste.

Du er ikke alene. Norges idrettsforbund er den desidert største frivillige organisasjonen i Norge, og hvert år utføres over 34.000 frivillige årsverk i den organiserte idretten. I 2022 er det frivillighetens år, en markering av det Frivillighet Norge kaller «Norges viktigste lagarbeid». Målet er både å få

økt deltakelse og mangfold i det frivillige Norge, og synliggjøring av den betydningen frivilligheten har i samfunnet.

Fra 1. januar trådte også oppvekstreformen i kraft. Denne reformen har som mål å styrke helhetlig forebygging og tidlig innsats for at barn og unge skal kunne leve gode liv i sine nærmiljø. Barnevernloven har lenge stilt forventninger til at kommunale tjenester skal samarbeide med frivillige lag og foreninger i lokalmiljøet for å forebygge utfordringer for barn og unge.

Med den nye reformen blir dette tverrsektorielle og tverrfaglige samarbeidet ytterligere aktualisert etter som kommunestyrene nå er pålagt å vedta en helhetlig plan for kommunens forebyggende arbeid. Reformens økonomiske insentiv er å presse kommunene til å forebygge tidligere og bedre. Dette er vel og bra selv om det øker forventninger til kompleksiteten som frivilligheten skal ta seg av.

Samtidig med nye og komplekse barnevernsoppgaver i kommunene og utfordringene med å rekruttere frivillige i norsk breddeidrett post pandemi, har journalistisk arbeid satt søkelys på kroppsmisnøye og spiseforstyrrelser i idretten det siste halvåret. Dette har ført til et representantforslag i Stor-

tinget om handlingsplan for en tryggere idrett.

Det er ikke utenkelig at eventuelle tiltak vil føre til krav om opplæring og kompetanse for alle trenere og ledere i norsk idrett, og dette gir enda en økning i kravene til hva de frivillige skal håndtere. Vil alle disse økte kravene og forventningene dytte frivilligheten over en smertegrense den ikke kan tåle?

Som forskere på barnevernet og idretten, og frivillige i norsk idrett, vil vi slå et slag for at disse utfordringene løses med økt bruk av profesjonelle og kompetente trenere. Bruk av kompetente fagansatte i samarbeid med frivillige er en modell som andre deler av kultursektoren benytter, og som idretten kan se til.

Unge utøvere trenger trenere som har kompetanse på treningslære, idrettens egenart, fysiologi, pedagogikk, motivasjon, mestring og støttende gruppeklima. Trenere som kan møte oppvekstreformens krav til inkludering og ivaretagelse av alle barn og unge er gull verdt for kommunene, men også en viktig støtte for de frivillige.

Det norske samfunnet generelt og idretten spesielt er avhengig av de frivillige, og de frivillige må få bidra på sine egne premisser! For noen frivillige er det nok å være pølseselger, vaffelsteker, aktivitetsleder eller sekretariat. For andre frivillige er det både meningsfullt og innenfor egen komfortsone å fungere som trener for barn med

ulike sosiale og/eller helserelevante utfordringer, men det kan ikke forventes at de frivillige alene skal innfri oppvekstreformen for kommunen.

Vi vil derfor utfordre lokalpolitikere og kommuneadministrasjon til å se på hvordan det offentlige kan støtte og samarbeide med idretten gjennom ansatte med formell trenerkompetanse.

Uavhengig av hvilke oppgaver de frivillige løser, så er de avgjørende for å skape gode lokalmiljø, trygg idrett, og utgjøre en forskjell for barn og unge sammen med de fagkompetente i idrettslaget. Trygge voksne, både den profesjonelle treneren og den frivillige materialforvalteren, kan være den ene som redder livet til et sårbart barn eller ungdom.

» Rollen som trener eller kioskansvarlig gjør deg også til atferdspedagog, integreringsansvarlig og hobbypsykolog.